

Проте поряд із цим виникає проблема недостатності методичного та методологічного забезпечення для виконання вказаного виду судово-економічних експертиз.

Таким чином, першочерговими завданнями для забезпечення повного та об'єктивного дослідження поставлених на вирішення експертам-економістам питань є відновлення облікових документів підприємств, установ та організацій, що є об'єктами дослідження при виконанні судово-економічних експертиз, відновлення енергетичної незалежності та стабільності для своєчасного виконання клопотань експертів, а також створення необхідної методичної та методологічної бази для забезпечення надання обґрунтованих відповідей на поставлені перед експертами-економістами питання.

Перелік використаних джерел:

1. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_\(з_2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_(з_2022)) (дата звернення: 01.09.2023).

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. №389-VIII (зі змін. та доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

3. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. №53/5 (зі змін. та доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17> (дата звернення: 01.09.2023).

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 р. №2118-IX (зі змін. та доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20/ed20221125#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

УДК 620.2:347.948

Микола Беднарчук

кандидат технічних наук, професор,
завідувач сектора моніторингу та інформаційного забезпечення
Львівського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
Міністерства внутрішніх справ України

Ярослав Заяць

аспірант Львівського торговельно-економічного університету

Олександр Коломоєць

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри
тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ;
провідний фахівець з організації наукової роботи
відділу забезпечення діяльності
Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
Міністерства внутрішніх справ України

АКТУАЛЬНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Дослідження місця та ролі експерта в системі суб'єктів сучасної судово-експертної діяльності, серед іншого, дозволяє стверджувати, що залучення експерта товарознавця до проведення судової товарознавчої експертизи передусім обумовлене потребою судочинства у використанні спеціальних знань [1].

В результаті тривалого накопичення, наукової систематизації та комплексного аналізу досвіду практичного застосування спеціальних знань з товарознавства у судочинстві – виникла судова експертна товарознавча діяльність, яка сьогодні все чіткіше вирізняється багатогранністю та складністю.

Оскільки з гносеології відомо [2], що теорія покликана та спроможна створити належні умови для глибинного пізнання загальних закономірностей предметів, явищ процесів тощо, то сучасний рівень розвитку та дедалі ширше використання потенційних можливостей наукового прогресу у судовій товарознавчій експертизі – обумовлюють потребу створення судової товарознавчої експертології як окремого напрямку судової експертології.

Термін «експертологія» відсутній у тлумачному словнику сучасної української мови [3], але у царині юриспруденції поширений, присутній у працях багатьох авторів [1, 4, 5] і трактується як прикладна юридична наука, що можна вважати достатньо обґрунтованими підставами для запровадження дефініції «судова товарознавча експертологія».

Аналіз історії [6], а також спектру і змісту отриманих за останні роки результатів товарознавчих досліджень (виконаних судових товарознавчих експертиз та експертних досліджень) і результатів наукових пошуків у царині судової товарознавчої експертизи (наукових публікацій судових експертів товарознавців) лише у Львівському НДЕКЦ МВС дозволяють обґрунтувати можливість створення нового самостійного наукового напрямку судової експертології, а реальні потреби сьогодення і проблеми теоретичного розвитку – дозволяють обґрунтувати актуальність та доцільність його створення.

На думку авторів, цей напрям доцільно назвати «судова товарознавча експертологія» і означити його як «науку, яка комплексно вивчає закономірності функціонування і розвитку судової товарознавчої експертизи».

Зокрема, з наукового доробку фахівців Львівського НДЕКЦ МВС для створення судової товарознавчої експертології доцільно використати представлені, схвалені на апробаційних заходах різного рівня та опубліковані в Україні та за кордоном результати, які стосуються щонайменше чотирьох окремих напрямів наукових досліджень:

- проблем сучасної вітчизняної судової товарознавчої експертизи;
- теоретичних та експериментальних досліджень окремих груп товарів;
- вдосконалення методології судової товарознавчої експертизи;
- захисту прав споживачів, як специфічної функції судової товарознавчої експертизи.

Наприклад, щодо дослідження проблем сучасної вітчизняної судової товарознавчої експертизи, на даний час у Львівському НДЕКЦ МВС наявні результати аналізу:

- сучасних можливостей судової товарознавчої експертизи;
- встановлення ролі і місця уповноважених державою науково-дослідних установ у забезпеченні якості товарів, які є об'єктами судової товарознавчої експертизи;
- особливостей застосування спеціальних знань про товари під час проведення експертних досліджень та ін.

Крім цього, аналіз наукових публікацій останніх років, які є у вільному доступі та містять матеріали, що стосуються судової товарознавчої експертизи (фахові наукові періодичні видання науково-дослідних установ судово-експертної діяльності та фахових закладів вищої освіти МВС України, матеріали наукових конференцій тощо) дозволяє стверджувати, що кількість наукових надбань, які потенційно можуть бути використані для формування і функціонування судової товарознавчої експертології фактично є достатньою для охоплення усіх напрямів сучасної вітчизняної експертології [3, 4].

Отже, на даний час є об'єктивна потреба та наявні достатні підстави (результати наукових досліджень вітчизняних фахівців з судової експертизи) для створення нового самостійного наукового напрямку судової експертології – судової товарознавчої експертології.

Перелік використаних джерел:

1. Снегірьов О. П., Бубликов А. В., Курдес Е. П. Місце експерта в системі суб'єктів судово-експертної діяльності. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. / Редколегія О. М. Ключев, В. Ю. Шепітько та ін. Харків: Право, 2019. Вип. 20. С.139. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2019.10>.

2. Теорія пізнання // Універсальний словник-енциклопедія. 4-те вид. Київ : Тека, 2006.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови : Близько 170 000 слів / укл. та гол. ред. В'ячеслав Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2001. 1440 с.

4. Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій. Київ: Ін Юре, 2007. С. 66.

5. Тертишник В. М. Судова експертологія : підруч. для підгот. здобувачів освіт. ступеня «магістр» за спец. 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність» / В. М. Тертишник, В. В. Варава, О. В. Сачко ; за заг. ред. В. М. Тертишника. Харків : Право, 2021. 280 с.

6. Заяць Р. Я. Історія товарознавчих досліджень у Львівському науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі Міністерства внутрішніх справ України. Сучасна товарознавча експертиза: теоретичні розробки, практичний досвід, проблеми і перспективи : матеріали I Міжнародної наук.-практ. конф. (Львів, 30 вересня 2021 року) : тези доповідей. Львів : Видавництво «Растр-7», 2021. С. 7-11.

УДК 34.096

Вікторія Біла

доктор юридичних наук, доцент,

начальник наукової лабораторії (наукової установи)

Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз

Служби безпеки України

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Правове регулювання судово-експертної діяльності є одним із тих напрямів подальшого вдосконалення національного законодавства, що набуває особливого значення як під час повоєнного відновлення, так й у контексті євроінтеграційного вектору розвитку України.